

Bestuurlijk Overleg Samenwerkende Nedersaksische overheden

Datum

23.04.2018 van 14.30 uur tot 16.30 uur

Locatie

Provinciehuis Zwolle, kamer BC ?
Luttenbergstraat 2, 8012 EE Zwolle

Aanwezig

Bestuurlijk aanwezig:

Hester Maij (CDA), gedeputeerde provincie Overijssel (voorzitter)

Josan Meijers (PvdA), gedeputeerde provincie Gelderland

Frans Kloosterman, wethouder Weststellingwerf

Sietske Poepjes, gedeputeerde Friesland

Cees Bijl, gedeputeerde Drenthe wordt vertegenwoordigd door [REDACTED]

Fleur Gräper-Van Koolwijk, gedeputeerde Groningen, wordt vertegenwoordigd door [REDACTED], coördinator Cultuur Groningen

Bestuurlijk afgemeld:

Sierd de Boer, wethouder Ooststellingwerf, geen vervanger

Ambtelijk aanwezig:

[REDACTED], provincie Gelderland

[REDACTED], provincie Overijssel

[REDACTED], Provincie Friesland

[REDACTED], Provincie Drenthe

[REDACTED], provincie Groningen

Ambtelijk afgemeld:

[REDACTED], gemeente Ooststellingwerf (ivm vakantie)

	Agenda
1.	Opening en Mededelingen
2.	Vaststellen agenda
3.	Annotatie + beslispunten (zie onder)
4.	Vervolgafspraken
5.	Wvttk

Annotatie bij agenda bestuurlijk overleg Nedersaksisch

Gesprekken met BZK over convenant:

Tijdens het bestuurlijk overleg van 16 februari 2017 werd besloten om de gesprekken met het ministerie van BZK over een convenant over het Nedersaksisch voor te zetten (verslag in bijlage). De samenwerkende Nedersaksische overheden zien het convenant als een mooie kans om de positie van het Nedersaksisch te versterken. Het gezamenlijke doel is om de energie die op dit onderwerp zit bij de inwoners van de verschillende provincies en gemeenten te faciliteren en te ondersteunen.

Ook werd besloten tot een 'veegactie' om een beeld te krijgen van de activiteiten e.d. van en in de verschillende provincies (zie bijlage).

Op 9 januari 2018 sprak gedeputeerde Majj met [REDACTED], [REDACTED] van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. [REDACTED] benadrukte nogmaals dat BZK veel belang hecht aan het afsluiten van een convenant met de Nedersaksische overheden op korte termijn.

Conclusies veegactie:

De veegactie bevestigde het beeld dat er al heel veel activiteiten en initiatieven zijn rond het Nedersaksisch. Van lesprogramma's (allerlei doelgroepen), tot publicaties, websites, boeken, van festivals tot dictees.

Ambtelijk werd geconcludeerd dat de verschillende provincies veel van elkaar kunnen leren en dat de good practices, bijvoorbeeld in Friesland en Overijssel 'Streektaal in de zorg' en de Drentse inzet op streektaal in het basisonderwijs, gedeeld moeten worden. Verder wordt geconcludeerd dat qua 'zichtbaarheid' van het Nedersaksisch nog wel wat stappen gezet kunnen worden. In Drenthe is er veel aandacht voor het Drents, in Groningen voor het Gronings, in Friesland voor het Stellingwerfs, maar het is de wens om in gezamenlijkheid zichtbaarder te maken van wat er allemaal al is.

Lokale/regionale autonomie:

Tijdens het bestuurlijk overleg werd de lokale/regionale autonomie benadrukt. Er zijn verschillen in ambitieniveau tussen de verschillende overheden. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in de budgetten die voor streektaal beschikbaar worden gesteld. Het is niet vanzelfsprekend dat voor een inhoudelijk meerjarenprogramma extra middelen beschikbaar zijn/komen.

Rol streektaalorganisaties:

De streektaalorganisaties in de verschillende provincies verschillen van elkaar. De streektaalorganisaties zijn nodig voor de organisatie en uitvoering van de activiteiten en projecten op het thema streektaal.

De provincie Friesland en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf hechten er aan dat de streektaalorganisaties het convenant niet mede ondertekenen. Zij zitten op dit moment in een transitietraject met één van hun streektaalinstituten, de Stellingwarver Schrieverronte en zijn van mening dat het convenant bovenal de afspraken tussen de Nedersaksische overheden onderling en met het Rijk moet vastleggen.

Focus op proces, inhoud volgt:

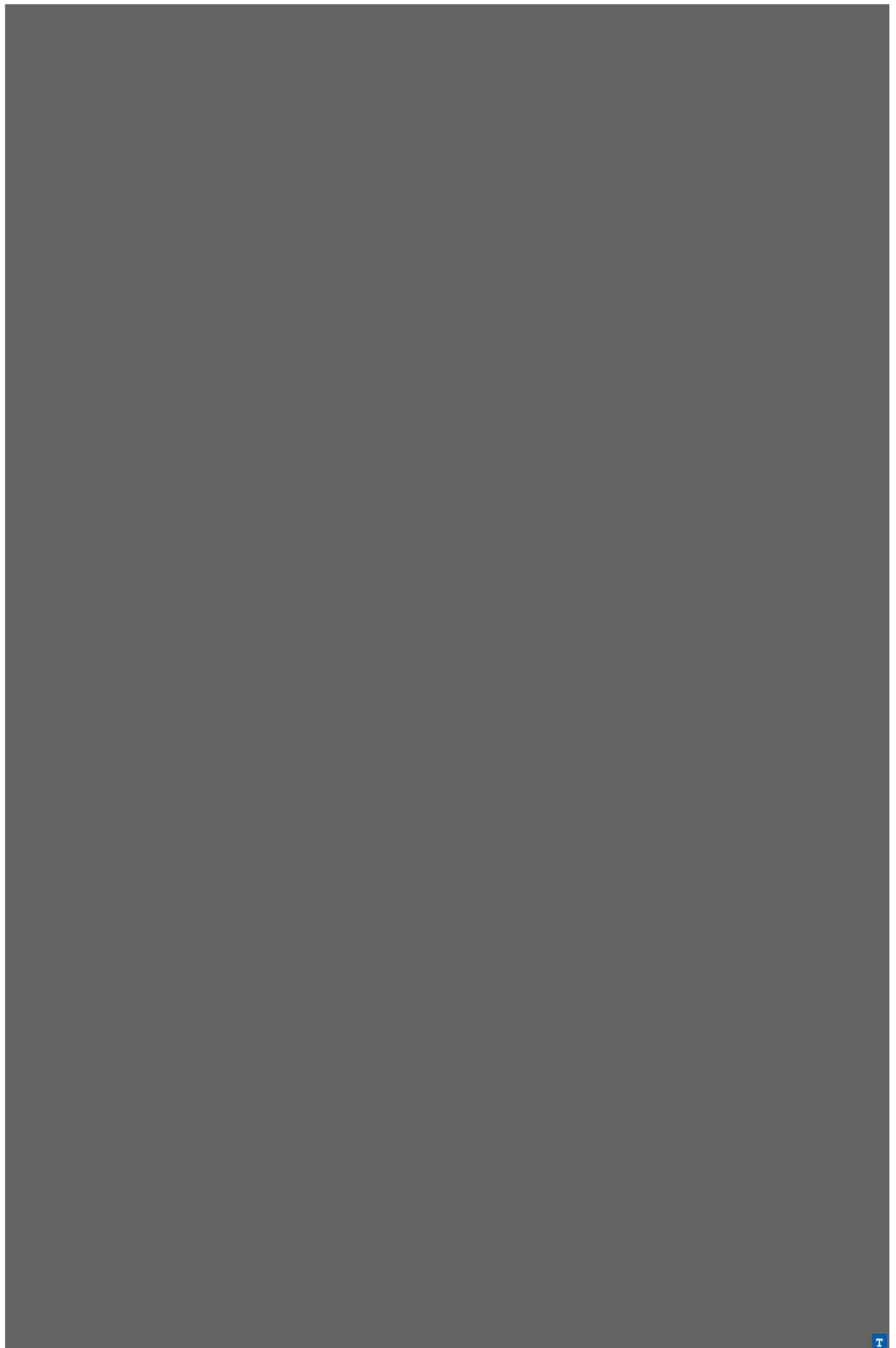
Het convenant en de meerjarenafspraken moeten in eerste instantie gaan over de intensivering van de onderlinge contacten, tussen de overheden en tussen de verschillende streektaalinstituten. De partners kunnen veel van elkaar leren, activiteiten met en op elkaar afstemmen en in

gezamenlijkheid beter optrekken richting Rijk en Europa. De afspraken zijn in eerste instantie meer procesmatig dan inhoudelijk van aard. Het is belangrijk eerst de proces- en werkafspraken goed vast te leggen. De inhoud volgt. Dit houdt in dat er een frequentie moet worden afgesproken waarop de bestuurders elkaar ontmoeten en bijvoorbeeld een jaarlijks symposium over specifieke thema's.

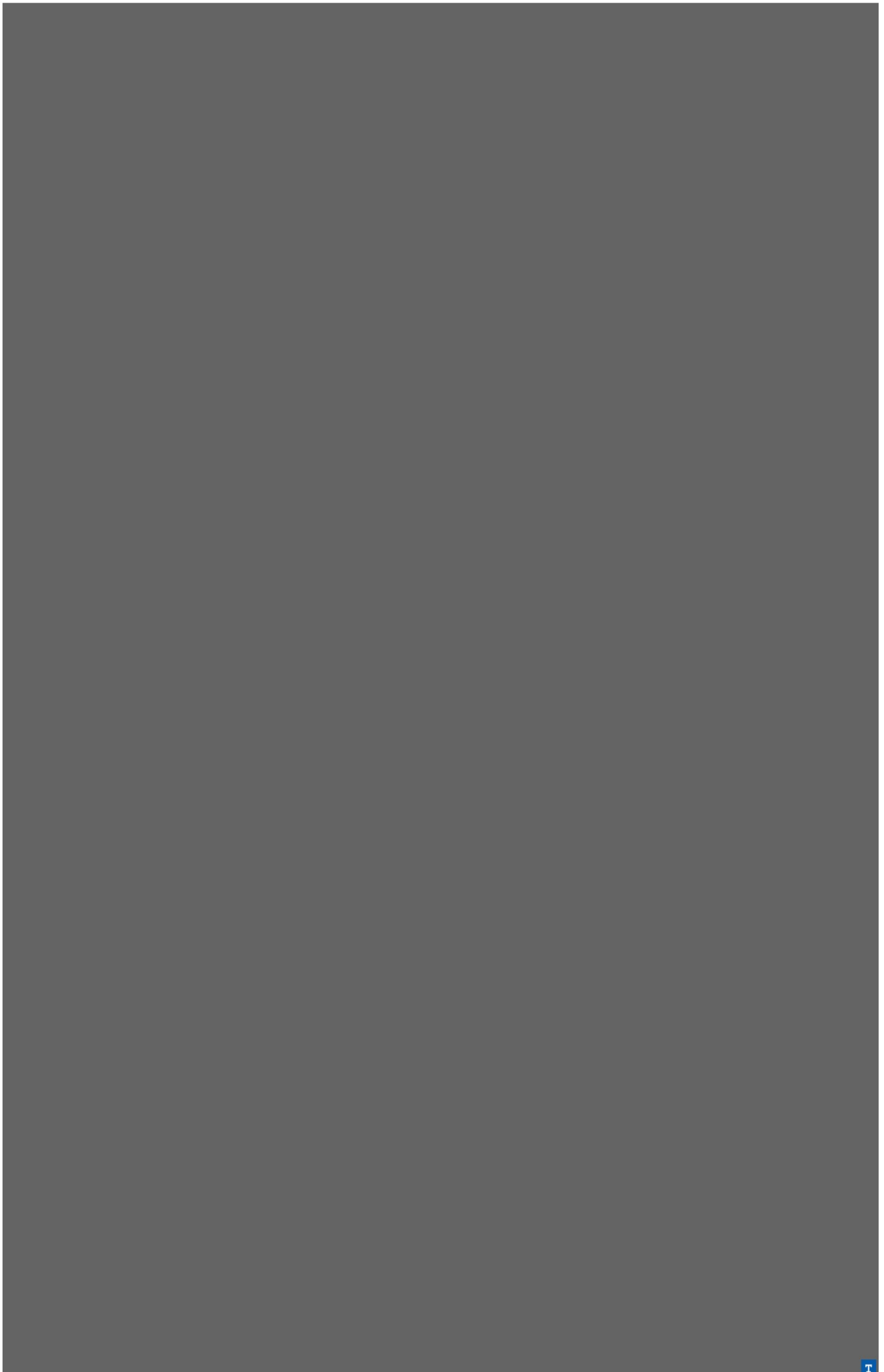
Een gezamenlijk inhoudelijk programma, waarvoor extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld, is een mogelijke volgende stap. De partners zouden kunnen afspreken om te onderzoeken of binnen de subsidieafspraken met de streektaalinstututen rekening gehouden kan worden met de wens om meer grensoverschrijdend samen te werken en projecten uit te voeren. Ook kan in gezamenlijkheid onderzocht worden of het Rijk of 'Brussel' financieel kan en wil bijdragen aan een inhoudelijk programma.

Voorstellen aan bestuurders:

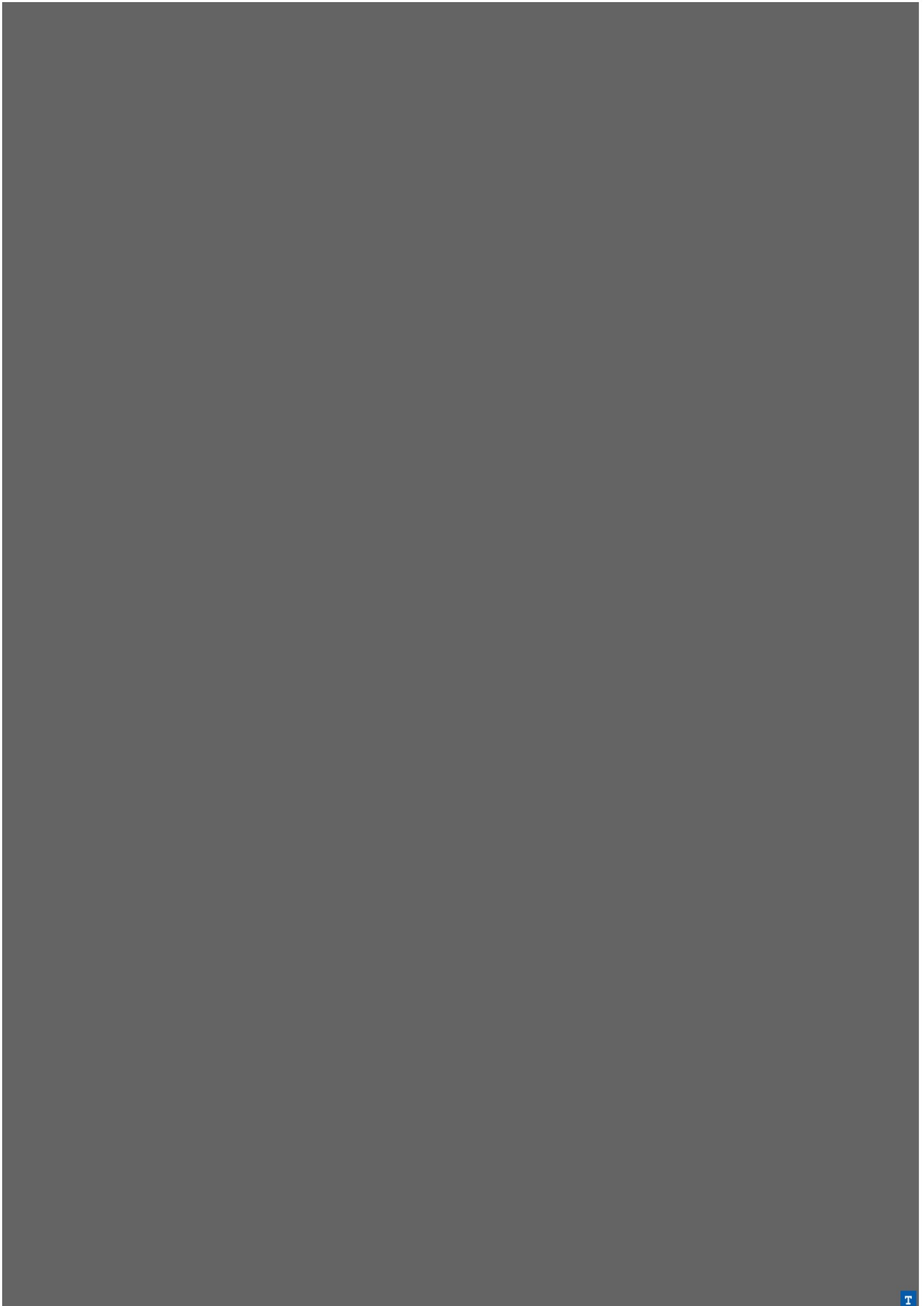
- De partners onderschrijven in grote lijnen het hoofddoel en de uitgangspunten van het convenant zoals dat in concept voorligt;
- Vooralsnog zullen de afspraken tussen de Nedersaksische overheden vooral proces- en werkafspraken zijn over samenwerking, zichtbaarheid van wat er reeds is en onderlinge afstemming. De passages over het inhoudelijke meerjarenprogramma in het convenant worden in afstemming met BZK aangepast;
- De partners besluiten dat het convenant in eerste instantie een afspraak wordt tussen de Nedersaksische overheden onderling en met het Rijk. De streektaalorganisaties ondertekenen het convenant niet;
- Met deze uitgangspunten het gesprek met BZK snel weer hervatten over het convenant;
- De ambitie uitspreken om kort na de zomer van 2018 het convenant te ondertekenen.
- Aan de ondertekening van het convenant een inhoudelijk programma/symposium koppelen. En deze wens meenemen in de gesprekken met BZK.

CONCEPT

T

T

Friesland

In het onderstaande wordt in grote lijnen het taalbeleid van de provincie Fryslân weergegeven, ter inspiratie voor het convenant aangaande het Nedersaksisch. Het taalbeleid van Fryslân is gebaseerd op de wettelijke erkenning van het Fries, die anders is dan het Nedersaksisch.

Bevorderen van meertaligheid is voor Fryslân van groot belang, zeker ook in internationaal perspectief. De provincie richt zich op:

- 1) Taalattitude: wij willen dat Friezen voldoende zelfvertrouwen hebben om het Fries te gebruiken.
- 2) Randvoorwaarden en voorbeeldfunctie: overheden moeten ruim baan geven aan het Fries. Alleen zo voelen mensen zich vertrouwd en veilig genoeg om te kiezen voor het Fries in het openbare leven.
- 3) Vaardigheden in het Fries: wij willen dat meer mensen vaardigheden opdoen in het Fries, met name het kunnen schrijven.
- 4) Taaloverdracht: mensen tussen de nul en dertig jaar leveren een belangrijke bijdrage

aan de toekomst van het Fries. Hierin wordt geïnvesteerd, met name via het onderwijs. Zo wordt bewustzijn gecreëerd over meertaligheid en de meertalige identiteit erkend.

De provincie heeft vaste subsidierelaties met vele instellingen, maar er is ook budget voor incidentele aanvragen, waar zowel het Fries als alle streektaalen voor in aanmerking komen. Met de Stellingwarver Schrieversronte in de Stellingwerven en Bildts Aigene op het Bildt is een vaste subsidierelatie. De stichting Bildts Aigene krijgt subsidie voor cursussen, het geven van lezingen, het organiseren van een dictee en het uitgeven van boeken (o.a. Bildtse versie van de Friese kinderboeken *Tomke*). Daarnaast wordt er incidentele subsidie verstrekt aan Stichting tot Behoud van Immaterieel Erfgoed Hindeloopen voor behoud en overdracht van het Hindeloopers.

1. Taalattitude

- De provincie stimuleert meertaligheid, door het op een positieve manier te benaderen. Zo is er de campagne '[Praat mar Frysk](#)'.
- Op dit moment is er binnen Leeuwarden als Culturele Hoofdstad van Europa grote aandacht voor [meertaligheid](#), waaronder de streektaalen in Fryslân. Er zijn (speelse) uitstallingen over meertaligheid en staan in 2018 de Friese en Nederlandse streektaalen en dialecten centraal, maar ook Europese minderheidstalen en de talen van Leeuwarden. Hierin wordt samengewerkt met verschillende organisaties en taalgemeenschappen uit binnen- en buitenland.

2. Randvoorwaarden en voorbeeldfunctie

- Bij [Friese gemeenten](#) en in de zorg wordt een taalbeleid geformuleerd. Hier ligt een belangrijke functie, want de gemeenten en de zorg staan dicht bij de mensen. Bij het opstellen van de streekagenda's wordt gemeentelijk taalbeleid meegenomen.
- Er is een adviesorgaan voor de Friese taal, '[Dingtiid](#)'. Dat orgaan adviseert o.a. in de totstandkoming van nieuwe regelgeving. Het brengt inwoners, deskundigen en buitenstaanders samen om kennis te delen en nieuwe invalshoeken te bekijken.
- De provincie heeft als doel dat de zichtbaarheid van meertaligheid en/of het Fries in het openbare leven groter wordt, vooral in het bedrijfsleven, in de horeca en het toerisme, in de culturele sector, in de zorg en bij gemeenten. Zo wordt onderzocht wat de rol van het Fries in de economie is.
- De provincie wil dat mensen op verschillende manieren in aanraking komen met het Fries: in gesproken vorm, maar ook schriftelijk. De provincie subsidieert daarom de regionale omroep [Omrop Fryslân](#), die al haar uitingen in het Fries doet.
- De provincie schept randvoorwaarden voor culturele uitingen in het Fries en streektaalen. Het gaat hier bijv. om toneel- en theateruitvoeringen, ook in de openlucht (zogenaamde 'iepenloftspullen').

3) Vaardigheden in het Fries

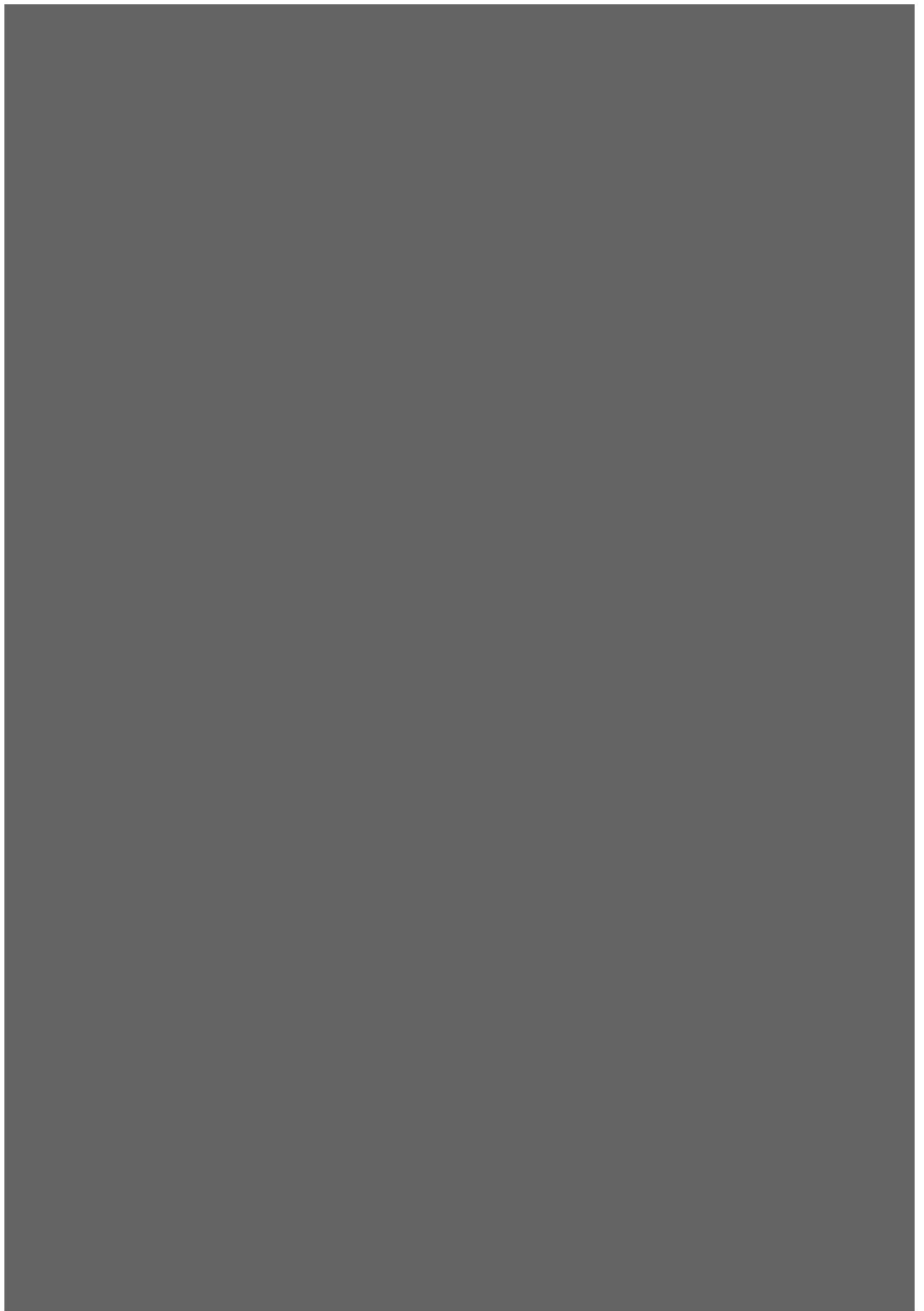
- Het Fries wordt in zoveel mogelijk domeinen op een toegankelijke wijze digitaal toepasbaar gemaakt. Op <https://taalweb.frl/> wordt Friese taalhulp geboden voor mensen die het willen schrijven, bestaande uit o.a. een vertaler, spellingschecker en voorkeurslijsten. Tevens is er een Friese MOOC (Massive Open Online Course) ontwikkeld en is Fries beschikbaar in Google Translate.
- Om het gebruik van het Fries in kaart te brengen worden er taalsociologische onderzoeken gedaan, de volgende komt dit jaar uit. Voor de streektaalen heeft de provincie in 2014 de [Streektaalenatlas](#) uitgegeven, die een overzicht geeft van het beheersingsniveau en het gebruik van de diverse streektaalen door de inwoners van de streektaalgebieden van Fryslân. Vervolgens kunnen overheden deze uitkomsten gebruiken in hun beleid.
- Het is van groot belang dat mensen het schriftelijk Fries ook onder ogen krijgen. Zo is er een regeling voor het uitgeven van literatuur, tijdschriften, wetenschappelijke werken etc. Om talentontwikkeling, leesplezier en verkoop te stimuleren worden er provinciale prijzen

uitgereikt voor Friese literatuur en cultuur. Tevens worden er schrijversbeurzen toegekend. Zo willen we een kweekvijver voor literatuur creëren. Er is een vaste subsidierelatie met de instelling [Afûk/Stichting Boeken fan Fryslân](#), die de promotie van Friestalige boeken op provinciaal niveau verzorgt, maar ook op een internationaal podium.

4) Taaloverdracht

- De provincie zorgt voor een basisstructuur voor het Fries in het onderwijs. Er wordt gewerkt aan een doorgaande leerlijn Fries van peuterspeelzaal/kinderopvang tot en met academisch onderwijs, in het kader van een meertalig model. Er is digitaal lesmateriaal beschikbaar voor het basis- en voortgezet onderwijs. Het evaluatiesysteem 'GRIP' is ook beschikbaar en up-to-date. Tevens is er recent materiaal ontwikkeld voor het MBO. Hierover is structureel overleg met het onderwijs.
- De provincie heeft de ambitie om voor minimaal twee streektaalen digitale leeromgevingen te ontwikkelen. Voor bijvoorbeeld het Bildts is dat in ['Digi Bildts'](#) ondertussen gerealiseerd. In het vaststellingsbeleid voor het onderwijs wordt expliciet aandacht besteed aan bijvoorbeeld het Bildts en Stellingwerfs. In dit beleid is het standpunt ingenomen dat streektaalonderwijs gelijkwaardig is aan onderwijs in het Fries.
- Op de [Fryske Akademy](#) wordt wetenschappelijk onderzoek naar de Friese taal en cultuur gedaan, maar worden ook de streektaalen bestudeerd. Zo is er een gastonderzoeker voor het Stellingwerfs/Nedersaksisch. Er worden ook woordenboeken ontwikkeld voor de verschillende streektaalen. Onderzoek naar het Fries en andere kleine talen wordt ook verricht bij de opleiding 'Minorities and Multilingualism' aan de Rijksuniversiteit Groningen.
- Vanaf de geboorte van nieuwe kinderen informeert de provincie over het belang van meertaligheid. Zo biedt de provincie ouders een ['Taalcadeau'](#) aan om kinderen op speelse wijze met meertaligheid en het Fries in aanraking te brengen.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten de reikwijdte van het verzoek